

modellen på førtidspensionsområdet, som årligt udarbejdes af Socialforskningsinstituttet.

Det fremgår af publikationen, at der er betydelige forskelle mellem kommunerne mht. antallet af førtidspensionstilkendelser pr. 1.000 indbyggere i kommunen. Nogle kommuner tilkender ca. 2 førtidspensioner pr. 1.000 indbyggere, mens andre tilkender op til ca. 10 førtidspensioner pr. 1.000 indbyggere.

Tilkendelseshyppigheden har sammenhæng med den enkelte kommunes befolkningsmæssige, sociale og erhvervsmæssige forhold. En række undersøgelser har vist, at bl.a. antallet af ældre (60-66årige) har stor betydning for antallet af tilkendelser i den enkelte kommune, idet relativt mange ældre alt andet lige udløser flere førtidspensioner. Endvidere har kommuner med mange sygedagpenge- og/eller kontanthjælpsmodtagere, eller mange ufaglærte erhvervsaktive, også en tendens til at tilkende flere førtidspensioner. Derimod fører befolkningsvækst og fødselsoverskud til en mindsket tilkendelseshyppighed. I kommuner med en skæv befolkningsmæssig sammensætning og en ufordelagtig økonomisk og social udvikling kan der derfor forventes en høj tilkendelseshyppighed. I kommuner med økonomisk vækst, nettotilflytning og en gunstig social udvikling kan der omvendt forventes en lav tilkendelseshyppighed.

Regressionsmodellen beregner hvor mange førtidspensioner, der må forventes tilkendt i hver kommune, når der tages højde for de mere end 40 baggrundsvARIABLE, der har betydning for antallet af tilkendelser. De kommunale forskelle kan illustreres ved, at det fx kan forventes, at Københavns Kommune tilkender ca. 3 førtidspensioner årligt pr. 1.000 indbyggere, mens Rødby Kommune forventes at tilkende ca. 9 førtidspensioner årligt pr. 1.000 indbyggere.

Regressionsanalysen af tilkendelserne i 2001 viser, at nogle kommuner tilkender flere førtidspensioner end forventet, fx Pandrup Kommune som har tilkendt 2,6 førtidspensioner flere end de forventede 6,7 førtidspensioner pr. 1.000 indbyggere, mens andre kommuner tilkender færre førtidspensioner end forventet, fx Aabybro Kommune som har tilkendt 1,9 førtidspensioner færre end de forventede 3,8 førtidspensioner pr. 1.000 indbyggere. Der kan være flere grunde til at nogle kommuner tilkender flere eller færre førtidspensioner end forventet:

1) Der kan for det første være tale om tilfældige udsving. Det kan fx forekomme, når en kommune har afgjort ekstraordinært få eller man-

ge sager året før eller efter det år, hvor udsvinget er observeret.

- 2) Der kan være forskelle i kommunernes tilkendelsespraksis. Det kan fx være forskelle i anvendelsen af forebyggende foranstaltninger.
- 3) Der kan være forskelle i effektiviteten af kommunernes forebyggende indsats.

Ud fra førtidspensionsstatistikken er det ikke muligt i konkrete tilfælde at sandsynliggøre nogle af disse forklaringsmodeller. Ankestyrelsen har imidlertid siden 1995 gennemført praksisundersøgelser på førtidspensionsområdet. Disse viser, at der har været betydelige forskelle i tilkendelsespraksis fra region til region. De regionale forskelle er imidlertid blevet mindre, og de seneste undersøgelser viser, at kommuner og nævn i høj grad træffer afgørelse i overensstemmelse med lovgivningen og Ankestyrelsens praksis.«

Som det fremgår af bemærkningerne fra Den Sociale Ankestyrelse, så kan der være en række forskellige faktorer, der påvirker antallet af tilkendelser og derved forklare variationen mellem kommunerne.

Jeg må samtidig tage klart afstand fra det udsagn, der fremgår af begrundelsen for spørgsmålet, om at det skulle være regeringens udmeldinger, der tvinger kommunerne til at spare på tildelingen af førtidspensioner. Jeg mener, det er fuldstændig uanstændigt, hvis der skulle være kommuner, der anlægger en sådan »kassetænkning« og under alle omstændigheder ikke noget, der kan henføres til udmeldinger fra regeringen.

Det afgørende for om der skal tilkendes førtidspension er ene og alene, om borgeren opfylder betingelserne for tilkendelse.

Derfor skal det også tilstræbes, at behandlingen af sager om førtidspension sker så ensartet som muligt, og uafhængig af hvilken kommune borgeren har bopæl i.

Et af de centrale elementer i førtidspensionsreformen, der træder i kraft den 1. januar 2003, er netop styrkelse af borgernes retssikkerhed gennem indførelsen af en sagsbehandlingsmetode.

Hensigten med sagsbehandlingsmetoden er at sikre, at alle relevante oplysninger indhentes, og at borgeren medinddrages i sagsbehandlingen. Med førtidspensionsreformen er der fastsat regler, som tydeliggør kravene til dokumentation, beskrivelse og vurdering, og der indføres en fælles systematik, som reducerer afhængigheden af den enkelte sagsbehandlers metode og erfaringsgrundlag. Metoden vil også kunne an-